

Za gospodarje

Maribor, dne 30. avgusta 1933.

Banovinski prispevek za napravo gnojišč in gnojničnih jam.

(Konec.)

Rok za vložitev prošnje in postopanje z njimi.

Najkasneje do 30. aprila vsako leto objavi banska uprava vsem sreskim načelstvom višino kredita, ki je na razpolago za posamezne sreze, kar določi banska uprava po posebnem ključu. Obenem s tem razpisom sporoči banska uprava sreskim načelstvom, da morajo vložene prošnje predložiti najkasneje do dne 30. septembra.

Sresko načelstvo pozove najkasneje do 15. maja po kmetijskih organizacijah in občinah kmetovalce - interese, naj vložijo svoje prošnje najkasneje do dne 15. junija pri sreskem načelstvu. V tem pozivu mora sresko načelstvo izrecno opozoriti, da se bodo najprej vpoštevale samo skupne prošnje, prošnje poedincev pa le izjemoma.

Sresko načelstvo mora v celoti odkloniti skupne prošnje ali prošnje poedincev, ki:

1. so bile prepozno vložene;
2. niso predpisano izpolnjene, zlasti če manjkajo obvezne izjave (podpisi) prosilcev in ni več časa za izpolnitev;
3. ni še plačana varščina v znesku 250 Din za vsakega prosilca;
4. ako odpade iz skupne prošnje toliko prosilcev, da celokupna potreba cementa ne znaša več en celoten vagon;
5. pri prošnjah poedincev, ako ne obstoje pogoji, ki so spredaj navedeni.

Iz skupne prošnje pa mora sresko načelstvo odkloniti posamezne prosilce, ki:

1. imajo redno več kot 20 glav velike živine (odrasle konje in goveda);
2. je prejel v zadnjih treh letih katerikoli prispevek za pospeševanje kmetijstva v znesku 2000 Din;
3. sam redno ne obdeluje posestva.

Glede ostalih prošenj, ki jih ne odkloni, določi sresko načelstvo do najkasneje 15. julija brezplačen ogled na mestu samem, ki ga mora izvršiti sreski kmetijski referent najkasneje do dne 15. septembra.

Razpis ogledov se vroči organizacijam oziroma občinam, ki so vložile skupno prošnjo, s pozivom, da s tem ogledom po možnosti združijo tudi postopanje po določbah veljavnega stavbenega reda. Na sestanku interesentov in pri ogledu na licu mesta lahko vsak prosilec izrazi svoje želje glede lege in oblike gnojišča in gnojne jame. Vsak reflektant prejme načrt in podrobna navodila ter se mu hkrati sporoči potrebna količina in cena cementa.

Dokler je komisija zbrana na licu mesta, lahko vsak prosilec odstopi brez navedbe razlogov. Po odhodu komisije se naknadne objave ne upoštevajo več, oziroma izgubi prosilec položeno varščino.

Vse prošnje, ki jih sresko načelstvo ni odklonilo, mora isto predložiti banski upravi do 30. septembra. Prošnjam morajo biti priloženi načrti in mora biti izračunana potrebna količina cementa.

Najkasneje do 15. novembra odloči kr. banska uprava končno veljavno, katerim prošnjam se v dotičnem letu ugodni in katere se zavrnejo, o čemer obvesti prosilce pristojno sresko načelstvo.

Rok za dogotovitev gnojišč.

Prosilci, katere prošnje so bile ugodno rešene, in ki so prejeli cement po znižani ceni, morajo gnojišča in gnojnične jame dogotoviti najkasneje do 31. julija.

Po tem času pregleda sreski kmetijski referent vsa gnojišča, za katera so bile podeljene podpore in se mora prepričati, če so bila gnojišča napravljena točno po načrtu, zlasti glede velikosti gnojišča in gnojnične jame.

V slučaju manjših nedostatkov zamore sresko načelstvo določiti naknadni rok za izpolnitev, nakar se vrši ponovni

pregled in odobritev napravljenega gnojlišča.

Kdor gnojlišča ali gnojnične jame ni izvršil, ali pa ne bo po načrtu, mora vrniti celotno prejeeto banovinsko podporo v roku dveh mesecev.

Ako pa je pri pregledu in odobritvi sreski kmetijski referent ugotovil, da je gnojlišče napravljeno v redu, se prosilcu vrne položena varščina v enem mesecu.

Če izvršenih pregledih in odobritvah izgotovljenih gnojšč mora sresko načelstvo poročati banski upravi do dne 31. decembra.

Prošnje poedinih prosilcev.

Za te vrste prosilcev izdela sreski kmetijski referent načrte in izračuni potrebno količino cementa, na kar mora prosilec sam nabaviti cement ter izgotoviti gnojlišče oziroma gnojnično jamo. Ko je prosilec to napravil, sreski kmet. referent pa pregledal in odobril, da odgovarja popolnoma zahtevanemu načrtu, jo vpiše kmetijski referent v poseben seznam subvencijskih gnojšč za posameznike, ki ga predloži sresko načelstvo banski upravi istočasno s skupnimi prošnjami, to je do 30. septembra.

Tem prosilcem nakaže banska uprava na nje pripadajoči prispevek po ključu, ki velja za skupne prošnje, v gotovini. Za prispevek je merodajna cena cementa, ki jo plačuje banska uprava brez ozira nato, ali je morda prosilec plačal cement dražje.

Prosilci, ki napravijo gnojlišča brez predhodnega navodila sreskega kmetijskega referenta, ne morejo prejeti banovinskega prispevka.

Brezplačno napravo načrtov

došežejo lahko občine in posamezniki, ki želijo urediti določena gnojlišča v svoji režiiji in na svoj račun. Tozadevne prošnje morajo vložiti pri sreskem načelstvu.

Dolžnost županstev in sreskih načelstev.

Sreska načelstva:

1. vodijo točen in pregleden seznam v posameznih letih napravljenih gnojšč;
2. obvestijo vsako leto do 31. decembra posamezna županstva, če in koliko gnojšč ter pri katerih posestnikih so bila ista napravljena z banovinskim prispevkom.

Županstva morajo imena dotičnih posestnikov na krajevno običajni način razglasiti, da si more napravo vsakdo ogledati.

Ker so sedaj dana posebna določila, po katerih se bodo posamezne podpore podeljevale, naj poedini posestniki preko svojih občin ali kmetijskih podružnic oz. ostalih kmetijskih organizacij vsako leto pravočasno vložijo tozadevne prošnje na pristojno sresko načelstvo.

Ljudski pravnik.

Živa meja. D. I. S. p. R. Sosed ima zasajeno živo mejo, ki je v treh letih zrastle za 1 meter na Vaš svet. Pozvali ste ga, naj poseka, česar pa noče storiti. Vprašate, če smete sami posekati. — Take pravice nimate in morate, če hočete, da bo sosed spoštoval Vaše pravice, iste ga pri pristojnem sodišču tožiti. Le pri poseganju vej od sadnega drevja dovoljuje zakon lastniku zemljišča, v čigar zračni prostor se raztezajo veje sosedovega drevesa, da sme iste sam od sebe brez tozadevne sodne odločbe posekati. Poskusite ponovno zlepa spraviti soseda do dejanske meje med Vašim in njegovim svetom. Ako tega ne bo hotel storiti, pa Vam ne preostane drugega, kakor da vložite zoper njega tožbo.

Prevzem posestva in dedni delež bratov in sester. P. A. P. Leta 1921 po očetovi smrti je bilo posestvo cenjeno na 26.500 Din. Leta 1923 ste pa od svoje matere prevzeli posestvo za 50.000 Din, ki ste jih takoj materi izplačali. Imate še 7 bratov in sester. Izročnino v znesku 50.000 Din, ki ste jo materi izplačali, je mati takoj razdelila med svoje otroke. Leta 1930 je mati umrla, nakar sta Vas dva mlajša brata tožila s trditvijo, da sta premalo dobila. Brez Vaše vednosti so Vam cenili posestvo na 350.000 Din. Pravite, da so Vas na Vašem domu leta 1932 meseca oktobra prisilili, da ste se poravnali s svojima bratoma in to zaradi tega, ker so trdili, da ste itak plačnik za vse stroške, ker sta oba brata tožila s pravico revnih. Zavezali ste se plačati tudi pravnice stroške. Sedaj je prišel zemljemerec, da je odmeril svet, kakor ste se domenili v poravnavi. Svet je hribovit in jamast. Ker je meril zemljemerec

z zračno črto, ga je veliko več odpadlo, kakor ga bratoma gre v smislu poravnave. Ste močno zadolženi, vsled česar ste popolnoma obupani. Vprašate, kam se morete pritožiti zoper to postopanje, in če imate pravico pritožbe na najvišje mesto. — Vaša trditev, da se je cenitev, vršila brez Vaše vednosti, kakor da Vas je k poravnavi kdorkoli prisilil, ne bo držala, zlasti vsled tega ne, ker ste tudi Vi morali imeti svojega zastopnika, ki je bil dolžan ščititi Vaše koristi in kar je gotovo tudi v polni meri izvršil. Ako ste se zavezali bratoma izročiti na račun njune dediščine zemljo in plačati pravdne stroške, ste gotovo to storili po dobro premišljenem prevdanku, da ste si na ta način prihranili nadaljne pravdne stroške. Poravnava, ki ste jo sklenili s svojima bratoma, Vas v polni meri veže in nimate zoper njo nobene pritožbe. Kakor vsak državljan, tako imate tudi Vi pravico pritožbe na najvišje mesto, vendar ne bo taka pritožba imela nobenega uspeha, ker se v poslovanje sodišč ne more nihče vtikati, ako je poslovanje sodišč točno, kakor to predpisujejo zakoni. Ako pa z merjenjem zemljemerca niste zadovoljni, stopite k odvetniku, ki Vas je zastopal. Bodite popolnoma brez skrbi in prepričani, da Vas zemljemerec ne bo oškodoval na korist Vaših bratov, ker zato nima nobenega povoda in je dolžan po zakonu vršiti svojo nalogo vestno, pošteno in pravično.

Jamčenje zobnega tehnika za popravilo zob. F. M. Lj. Meseca novembra 1931 ste si dali napraviti zobe, deloma iz zlata, deloma iz wipla-snovi, pri zobnem tehniku, ki je jamčil za svoje delo. Za napravo zob ste plačali 2700 Din. Par mesecev po izvršenem delu ste opazili, da se izceja krvavi sok izpod zlatega mostiča, kmalu zatem pa sta se začela majati oba wipla-mostova. Dne 25. febr. 1932 ste šli k zobnemu tehniku s prošnjo, naj pregleda napravljeno zobovje, česar pa ni hotel storiti, in Vas je osorno odpravil. Dne 19. 12. 1932 se Vam je odluščil in wipla-most z dvema kronama v času, ko ste zajutrkovala žgance, in ste v naglici vse skupaj pogoltnila. Sedaj se majejo tudi ostali mostovi s kronami. Pri vsaki jedi se bojite, da vam vse skupaj izpade. Radi popravila svojih zob ste že skoraj obupani, ker Vas je

zobni tehnik K temu nagovoril in jamčil za delo, sedaj pa Vam isto ne drži. Vi vprašate, če je zobni tehnik odgovoren za morebitne posledice, ki utegnejo nastati vsled nepravilne naprave zob in če imate pravico iti k drugemu zobnemu tehniku, oziroma zobnemu zdravniku in si dati vsled slabo izvršenega dela napraviti zobe na stroške prvega zobnega tehnika. — S svojimi umetnimi zobmi ste doživeli prav zabavno dogodivščino, ki se je morda pripetila že marsikomu drugemu. Hudo je pri Vas na vsak način to, da ste z žganci vred pogoltnili most z dvema kronama, kar Vam gotovo še sedaj dela nadlogo v Vašem želodcu. Če pri napravi umetnega zobovja niste z zobnim tehnikom dogovorili daljšega jamčevalnega časa, pride v poštev zakonita jamčevalna doba, ki znaša 6 mesecev, od onega časa dalje, ko Vam je zobni tehnik napravil zobe. Imeli ste pravico zahtevati od zobnega tehnika izboljšanje zob ter mu zato določiti primerni naknadni rok z izjavo, da po preteku tega roka odklanjate izboljšanje. Na vsak način pa je zobni tehnik, ki je delal poskuse v Vaših ustih, odgovoren za vso škodo, ki Vam je, oziroma bo nastala vsled nepravilne naprave zob, v kolikor ga zadene krivda (malomarnost). Takoj, ko ste opazili, da se Vam izceja krvavi sok, ste bili dolžni, da se obrnete na zobnega tehnika in ga pozovete, da Vam nedostatek popravi. Isto bi mogli storiti še kasneje v šestmesečnem zakonitem roku. Ako dokažete zobnemu tehniku, da vsled njegove nestrokovnjaške izdelave morate dati zobe ponovno napraviti in da ste vsled tega trpeli kake bolečine, Vam bo moral vse to povrniti. Če so Vaše navedbe resnične, Vam svetujemo, da zadevo naznanite tudi pristojni državni oblasti in društvu dentistov v Ljubljani.

Razna obvestila.

Sestanek absolventov kmetijskih šol v Mariboru, ki ga je priredila Zveza abs. kmet. šol dne 15. avgusta t. l. ob 10. uri dopoldne na Vinarski in sadjarski šolf, je lepo uspel. Udeležilo se ga je nad 60 absolventov. Zastopani pa so bili tudi: sresko načelstvo po sreskem kmetijskem referentu g. Kuretu, Vinarska in sadjarska šola po g. prof. Šiftarju, Kmetijska

šola v Št. Jurju po g. ravn. Ing. Petkovšku. Ravnatelj Vinarske in sadjarske šole g. prof. Priol je bil zadržan in je sporočil navzočim svoje pozdrave; enako tudi ravnatelj Kmetijske šole na Grmu, g. ing. Zupanič. Sestanku je predsedoval podpredsednik ZAKŠ g. M. Puklavec; govorili so poleg odbornikov ZAKŠ T. Bantana in A. Miklavca tudi gg. ravn. ing. Petkovšek, prof. Šiftar in sreski kmet. referent g. Kuret, ki so vsi pozdravljali idejo skupne organizacije absolventov iz vseh kmetijskih šol in ji želeli mnogo uspeha. Ker se je mnogim mudilo, je bil sestanek prekinjen za 10 minut, da so se mogli dotični od tovarišev posloviti, nato pa se je nadaljeval in se je v glavnem razpravljalo o ustanavljanju podružnic ZAKŠ po posameznih okrajih. Sestanek je trajal do pol ene popoldan, in so se dali tovariši, ki so ostali do konca, po zaključku še skupaj slikati. Popoldne pa si je del udeležencev ogledal Vinarsko in sadjarsko šolo, posebno oni, ki so s šolali na Grmu in v Št. Juriju. Na tem sestanku je bila tudi izražena želja, da se taki sestanki večkrat priredijo, enkrat na tej, drugič na drugi kmetijski šoli.

Na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se prične novo šolsko leto začetkom novembra t. l. Šola ima dva oddelka: letno šolo in zimsko šolo. Letna šola traja eno leto, zimska pa dve zimi po 5 mesecev in sicer se to zimo, ki pride, vrši 1. tečaj, drugo zimo pa 2. tečaj.

XIV. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo. Zalec v Savinjski dolini, dne 26. VIII. 1933. Obiranje je v polnem teku in bo najhitreje končano koncem tega meseca. Glede množine letošnjega pridelka se lahko reče, da je bila naša prva cenitev, to je srednje velika, pa obilna, pravilna. Znašala bo 20.000 do 25.000 kvintalov. Vobče je naziranje, da so dajali nasadi na lahki, peščeni zemlji manj pridelka, ko v minulemu letu, nasadi na rodovitni, težki zemlji pa precej več. Blago je lepo zelene barve, pravilne oblike in najboljše kakovosti. Te dni se je prodala mala partija po 60 D za 1 kg. Pri dvigajoči se tendenci upajo hmeljarji še na boljše cene. = Društveni odbor.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg dne 25. avgusta 1933. Pripeljanih je bilo na trg 19 zaklanih svinj, cena mesu 11—12 Din, špehu 13—14 Din. Pšenice je bilo pripeljanih 10 vreč po 1.50, rži 6 po 1.50—1.75, ječmena 12 po 1—1.25, koruze 14 po 1.25, ovsa 14 po 1—1.25, prosa 5 po 1.50, ajde 4 po 1.75, fižola 7 po 1.50—2. Sena so pripeljali 16 vozov po 25—30 Din za 100 kg, otave 4 po 30—35, slame pšenične 2 po 25, ržene 2 po 25, ječmenove 3 po 25, krompirja 21 vozov s 75 vrečami po 0.75—1, čebule 18 vozov s 37 vrečami po 2—2.50. Cene česnu 5—6, zelju glav 0.50—2, kislemu 4, jabolkam 3—4, hruškam 3—5, slivam 4—6, marelicam 10—12, bruskvam 12—14, grozdju 10—16, orehom luščenim 24—28, mleku 2—2.25, maslu sirovemu 20—22, čajnemu 28—30, siru 5—6, jajcem 0.50—0.75. Kokoši 103 komadov po 20—25, piščancev 1180 po 20 do 55 par, gosi 4 po 28—35, puranov 11 po 30—48, rac 45 po 15—20, zajcev domačih 40 po 5—25 Din.

Mariborski živinski sojem 22. 8. 1933. Prignanih je bilo 10 bikov, 10 konj, 133 volov, 240 krav in 12 telet, skupaj 399 glav. Prodanih je bilo 243 glav. Cene so bile naslednje: debeli voli 4 do 4.25 Din, poldebeli voli 3.50 do 3.75 Din, voli za rejo 3.50 do 4, biki za klanje 3.25 do 4, krave za klanje, debele 2.50 do 3.50, plemenske 1.75 do 2.25, klobasarice 1.50 do 2, molznice 3 do 3.50, breje krave 3 do 3.50, mlada živina 3.50 do 4.50, teleta 4.50 do 5.50 za 1 kg žive teže.

Mariborski svinjski sojem. Na svinjski sojem dne 25. avgusta 1933 je bilo pripeljanih 186 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 100 do 130 Din, 7—9 tednov stari 215 do 240 Din, 3—4 mesece 280 do 340 Din, 5—7 mesecev 400 do 530 Din, 8—10 mesecev 640 do 680 Din, 1 leto 700 do 750 Din, 1 kg žive teže 7—8 Din, 1 kg mrtve teže 10—10.50 Din. Prodanih je bilo 112 komadov.

Cene mesu v Mariboru so bile: volovsko meso 1. vrste 10 do 12 Din 1 kg, 2. vrste 8 do 10 Din, meso od bikov, krav in telic 5 do 7 Din, telečje meso 1. vrste 10 do 14 Din, 2. vrste 6 do 8 Din, sveža divjina 10 do 16 Din za 1 kg.